

واکاوی مؤلفه‌های فرهنگی و تمدنی کتب تاریخ مقطع متوسطه (نمونه مورد مطالعه کتاب تاریخ ایران و جهان ۱)

فرهاد پروانه^۱، نادر پروین^۲

^۱ دانشجوی دکتری تاریخ اسلام، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران

^۲ دکتری تاریخ ایران اسلامی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

چکیده

عناصر و پارامترهای زیادی در افزایش انگیزه دانش آموزان مبنی بر آشنایی آنان با مؤلفه‌های فرهنگی و تمدنی ایران، جهت تقویت حس همبستگی و هویت ملی و حتی مذهبی آنان دخیل هستند، بی‌شک مهم‌ترین آن‌ها کتب درسی، به‌ویژه کتب تاریخ خواهد بود. این مسئله بدین خاطر است که از ابزارهای مهمی که حکومت‌ها برای حفظ تمامیت ارضی و بقای سیاسی خود از آن سود می‌جویند نهاد آموزش پرورش و به‌تبع آن مؤلفه‌های فرهنگی و تمدنی می‌باشد. مقاله حاضر بر آن است تا با استفاده از روش تحلیل محتوای کتاب تاریخ ایران و جهان ۱ چاپ ۱۳۹۰ مقطع متوسطه، به این پرسش پاسخ دهد که این کتاب تا چه حد محتوای لازم برای افزایش انگیزه دانش آموزان به‌منظور شناساندن مؤلفه‌های فرهنگی و تمدنی تاریخ ایران و اسلام را داراست؟ در پیوند با این موضوع تلاش شده است که عناصر و مؤلفه‌های هویتی- فرهنگی در تاریخ ایران به‌منظور افزایش انگیزه دانش آموزان مبنی بر تقویت حس همبستگی ملی و مذهبی آنان بیان شود. نتایج حاصله بیانگر این مسئله است که معرفی مؤلفه‌های فرهنگی - تمدنی تاریخ ایران و اسلام در کتاب مزبور ضعیف و خنثی است و در نتیجه نقشی بسیار ضعیف در افزایش انگیزه دانش آموزان دارند.

واژه‌های کلیدی: فرهنگ و تمدن، متوسطه، تاریخ ایران و جهان ۱، تحلیل محتوا

مطالعات تاریخ و تمدن ایران و اسلام

دوره ۳، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۷، صفحات ۱۲-۱